

ALGEMEEN BESTUUR

ONDERWERP
Kwijtscheldingsbeleid

PROGRAMMA
Bestuur en omgeving

PORTEFEUILLEHOUDER
T. Vereijken

Het Algemeen Bestuur besluit

1. de *Verordening kwijtschelding waterschapsbelastingen waterschap Zuiderzeeland 2027* vast te stellen, waarin de wettelijke verruimingsmogelijkheden zijn verwerkt (AOW-gerechtigden, verruimde vermogensnorm, zelfstandig ondernemers en netto-kinderopvangkosten).
2. de *Beleidsregels kwijtschelding Waterschap Zuiderzeeland 2009* in te trekken, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op belastingjaren tot en met 2026.

Korte samenvatting

Het algemeen bestuur heeft in februari 2026 opiniërend gesproken over de evaluatie van het kwijtscheldingsbeleid. Hierbij heeft het algemeen bestuur beraadslaagd wat rechtvaardig is voor de doelgroepen en wat rechtvaardig is voor de overige belastingplichtigen die de financiële gevolgen dragen.

Op basis van deze bespreking wordt voorgesteld het kwijtscheldingsbeleid te verruimen en juridisch vast te leggen in een nieuwe verordening, die ingaat per belastingjaar 2027. Met de verruiming wordt gebruikgemaakt van vier wettelijke mogelijkheden: kwijtschelding voor AOW-gerechtigden zonder aanvullend pensioen, een ruimere vermogensgrens, kwijtschelding voor zelfstandig ondernemers en het meenemen van netto-kinderopvangkosten.

De verruiming draagt bij aan een rechtvaardiger behandeling van huishoudens met een laag inkomen, sluit beter aan bij maatschappelijke signalen en bij het beleid van andere medeoverheden in de regio. De financiële gevolgen bedragen naar verwachting circa € 171.500 per jaar (herverdeeleffect).

Relevante kaders

- Bestuursprogramma "Verbinden en koers houden"
- Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden, art. 3 lid 1 (verruimingsoptie pensioengerechtigden)
- Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden, art. 4 (verruimingsoptie vermogensgrens)
- Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, art. 28 lid 1 onder b (verruimingsoptie zelfstandig ondernemers)
- Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, art. 28 lid 3 (verruimingsoptie netto-kinderopvangkosten)

Lelystad, 24 februari 2026

het college van Dijkgraaf en Heemraden,

de secretaris-directeur,
ing. W. Slob MSc.

de dijkgraaf,
ir. H.C. Klavers.

Aanleiding

In het bestuursprogramma *Verbinden en koers houden* is afgesproken het kwijtscheldingsbeleid te evalueren. Het algemeen bestuur heeft op 10 februari 2026 opiniërend gesproken over de evaluatie. Op basis daarvan is een ontwerpverordening opgesteld waarin de vier wettelijke verruimingsopties worden toegepast. De huidige regeling uit 2009 is verouderd en heeft de vorm van een beleidsregel, terwijl een verordening juridisch passender is.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de nieuwe verordening wordt het kwijtscheldingsbeleid geactualiseerd en juridisch correct vastgelegd.

Onderbouwing beslispunten

1.1 Het algemeen bestuur heeft opiniërend gesproken over de evaluatie van het kwijtscheldingsbeleid. Op 10 februari 2026 vond deze opiniërende vergadering plaats. Hierbij lag een drietal stukken voor: het opiniërende voorstel, een bijlage met samenvattende presentatie en het rapport van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO, verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen) voor.

Een drietal sprekers (Cliëntenberaad Almere, Sociaal Raadslieden, FNV) hebben hun standpunt naar voren gebracht, pleitend voor verruiming van het beleid.

Het algemeen bestuur heeft vervolgens beraadslaagd wat rechtvaardig is voor de doelgroepen en wat rechtvaardig is voor de overige belastingplichtigen die de financiële gevolgen dragen. Daarbij is ook aan de orde geweest om aansluiting te hebben bij de gemeenten uit oogpunt van uitlegbaarheid van het kwijtscheldingsbeleid. Op basis van de opiniërende bespreking is vervolgens door het college bijgaande ontwerpverordening opgesteld die nu besluitvormend wordt voorgelegd.

1.2 Het college constateert dat het Algemeen Bestuur het belangrijk vindt om bij te dragen aan het zijn van één overheid. Dit betekent dat het wenselijk is dat lokale overheden dezelfde criteria hanteren voor het al dan niet verlenen van kwijtschelding. Veel burgers ervaren de overheid als één geheel. In de huidige situatie kan het voorkomen dat een belastingplichtige voor gemeentelijke belastingen wel kwijtschelding krijgt, maar voor waterschapsbelastingen niet. Met de voorgestelde wijziging wordt dit verschil weggenomen.

1.3 Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur benadrukt dat een verruiming van de kwijtscheldingsmogelijkheden blijkt geeft van compassie voor inwoners met een beperkte financiële draagkracht. Door dit voorstel wordt de toegankelijkheid van kwijtschelding voor huishoudens met een laag inkomen vergroot. Dit draagt bij aan een rechtvaardige en uitlegbare lastenverdeling. De wens om alle verruimingsmogelijkheden toe te passen werd breed gedragen door de leden van het algemeen bestuur.

1.4 De verruiming van de kwijtscheldingsmogelijkheden zijn opgenomen in de Verordening kwijtschelding waterschapsbelastingen waterschap Zuiderzeeland 2027. De verordening bevat de volgende verruimingsopties:

- Kwijtschelding voor AOW-gerechtigden zonder aanvullend pensioen;
- Verruiming van de vermogensgrens;
- Kwijtschelding voor zelfstandig ondernemers onder de inkomens- en vermogensgrens;
- Meenemen van netto-kinderopvangkosten bij de beoordeling.

Deze wettelijke verruimingsopties zijn uitvoerbaar door GBLT en worden door veel medeoverheden toegepast. De gezamenlijke financiële consequenties bedragen naar verwachting circa € 171.500 per jaar (circa 610 extra kwijtscheldingen).

2.1 Intrekken Beleidsregels kwijtschelding Waterschap Zuiderzeeland

2009. De huidige regeling is verouderd en niet meer passend qua juridische vorm. Met vaststelling van de verordening vervalt de beleidsregel, met overgangsrecht voor belastingjaren tot en met 2026 waarop de oude regels nog van toepassing blijven.

Waarom waren de kwijtscheldingsregels tot op heden een beleidsregel en wordt nu een verordening voorgelegd ter besluitvorming?

Een *beleidsregel* is een algemene richtlijn die een bestuursorgaan (bijvoorbeeld het algemeen bestuur) voor zichzelf vaststelt over hoe het een wettelijke bevoegdheid zal gebruiken. Het helpt om besluiten consistent en voorspelbaar te maken.

Een *verordening* is een algemeen verbindend voorschrift dat door een bevoegd bestuursorgaan wordt vastgesteld. Het bevat bindende regels die direct gelden voor iedereen op wie ze van toepassing zijn, en die moeten worden nageleefd.

In 2009 werd het kwijtscheldingsbeleid door juristen nog gezien als een toelichting op de toepassing van wettelijke voorschriften (en dus als een *beleidsregel*). Inmiddels is in de ministeriële regelingen vastgelegd dat het kwijtscheldingsbeleid in een *verordening* moet worden opgenomen.

Wat houdt de verruimingsoptie voor zelfstandig ondernemers in?

De verruimingsoptie 'zelfstandig ondernemers' houdt in dat zelfstandigen met een inkomen en vermogen op of onder het sociaal minimum voortaan ook in aanmerking kunnen komen voor kwijtschelding van privébelastingen. Dit gold eerder niet voor ondernemers. Belastingen die samenhangen met het bedrijf blijven uitgesloten.

Een rijkswerkgroep vond het onderscheid tussen werknemers en zelfstandigen onwenselijk en adviseerde decentrale overheden ruimte te geven om ook ondernemers (zoals starters of mensen die vanuit bijstand gaan ondernemen) kwijtschelding te verlenen. Deze mogelijkheid is door het Rijk ingevoerd. Veel gemeenten en waterschappen binnen het beheergebied van GBLT gebruiken deze optie al.

Omdat inkomensgegevens van ondernemers pas na afloop van het belastingjaar bekend zijn, krijgen aanvragers eerst uitstel van betaling. De definitieve toets gebeurt later via gegevens van Bureau InformatieDiensten Nederland zodra de privé-aanslag inkomstenbelasting definitief is. De uitvoering brengt beperkte extra kosten mee voor GBLT, die via de deelnemersbijdrage worden verdeeld (waaronder waterschap Zuiderzeeland).

Alternatief

Alternatief: kiezen voor vaste bedragen in de verordening bij de extra toegestane financiële middelen (artikel 5 Verordening)

In de ontwerpverordening wordt voor de vermogensgrens verwezen naar de landelijke *Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden*. Sommige lokale overheden kiezen er echter voor om vaste bedragen in hun verordening vast te leggen. Dit zou betekenen dat het algemeen bestuur bij elke wijziging vanuit het Rijk kan overwegen of aanpassing van deze bedragen wenselijk is. Om aan te sluiten bij het rijksbeleid is gekozen voor een verwijzing.

Handhaven of beperken van beleid

Het algemeen bestuur kan besluiten het huidige beleid te handhaven of te beperken. Dit is in het opiniërende voorstel (AB 10 februari 2026) en het onderliggende COELO-rapport beschreven. Hier is in de opiniërende vergadering niet de voorkeur voor uitgesproken.

Risico's en kanttekeningen

De kwijtscheldingsopties zijn uitvoerbaar door GBLT

Onze belastingorganisatie GBLT heeft bijgedragen aan de totstandkoming van de evaluatie van het kwijtscheldingsbeleid. De verordening is ook ambtelijk voorgelegd aan GBLT. De verordening met de daarin opgenomen verruimingsopties zijn praktisch uitvoerbaar.

Financiën en capaciteit

De financiële consequenties kunnen jaarlijks fluctueren en kunnen worden beïnvloed door de economie en arbeidsmarkt. De inschatting van de financiële consequenties is als volgt:

Verruimingsoptie	Aantal kwijtscheldingen	Bedrag per jaar
1. pensioengerechtigden/AOW	290	65.000
2. vermogensgrens	250	87.500
3. zelfstandig ondernemers	70	19.000
4. kinderopvang	0	0
Totaal	610 kwijtscheldingen	171.500 euro

Deze financiële consequenties zijn herverdeeffecten: de genoemde bedragen dienen te worden opgebracht door de andere belastingbetalers (en maken dan onderdeel uit van de lastendrukstijging in 2027).

De wettelijke verruimingsoptie voor de vermogensgrens is van recenter datum (2022). De ervaringscijfers zijn beperkt beschikbaar. Het weergegeven aantal en bedrag is de beste inschatting op dit moment.

Ter relatering aan de huidige cijfers: in 2026 vinden naar verwachting 8.000 kwijtscheldingen plaats (op totaal 182.800 belastingaanslagen ingezetenen). Dit leidt in 2026 tot een herverdeeffect van € 2,2 miljoen. Een stijging van 610 kwijtscheldingen betekent dus ca. 7,6% hoger herverdeeffect, van € 2,2 miljoen naar € 2,4 miljoen.

De financiële consequenties worden verwerkt in de Kadernota en B&MR 2027-2030.

Begrotingswijziging

Geen.

Communicatie

Publicatie verordening

De verordening wordt gepubliceerd in het Waterschapsblad (te raadplegen via officielebekendmakingen.nl) en op lokaleregelgeving.overheid.nl.

De kwijtscheldingsmogelijkheid wordt reeds breed onder de aandacht gebracht

De mogelijkheid tot kwijtschelding is opgenomen in de tekst van de aanslag, in de bij de aanslag gevoegde folder en op de website van GBLT. De klantenservicemedewerkers van GBLT zijn goed op de hoogte. De kwijtscheldingstoets wordt zoveel mogelijk automatisch uitgevoerd, bijv. als al eerder kwijtschelding werd toegepast. De toetsing wordt geautomatiseerd uitgevoerd via het landelijke Bureau InformatieDiensten Nederland (BIDN) die toegang heeft tot gegevens van de aanvrager. Als geen kwijtschelding wordt aangevraagd en tijdens het inningsproces wordt geconstateerd dat wel recht op kwijtschelding bestond, wordt alsnog kwijtschelding van de heffing verleend (sociaal incasseren). GBLT neemt deel aan pilots om het kwijtscheldingsproces verder te vereenvoudigen.

Bijlagen

- Ontwerp Verordening kwijtschelding waterschapsbelastingen waterschap Zuiderzeeland 2027